

พฤติกกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ร้อยตำรวจเอก กฤษณ์ แจ่มแสง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-639-106-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

VOTING BEHAVIOR IN THE GENERAL ELECTION AND
THE BANGKOK METROPOLITAN GOVERNOR'S ELECTION

Police Captian Krit Jeangsang

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

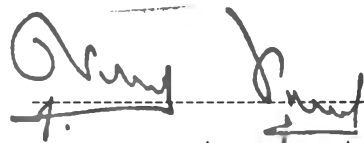
Academic Year 1997

ISBN 974-639-106-2

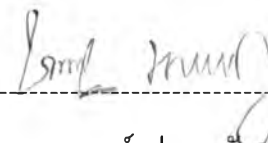
หัวข้อวิทยานิพนธ์ พหุติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร
โดย ร้อยตำรวจเอกกฤษณ์ แจ่มแสง
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลีมนณี

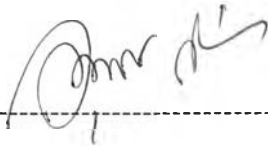

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

----- คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

-----ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ)

-----อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลีมนณี)

-----กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพยันต์ ไชยพร)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมที่พิมพ์แผ่นเดียว

กฤษณ์ แจ่มแสง, ร.ร.อ. : พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร (VOTING BEHAVIOR IN THE GENERAL ELECTION AND THE BANGKOK
METROPOLITAN GOVERNOR'S ELECTION) ที่พิมพ์: รหัส อร.อนุสรณ์ ฉบับที่ 1, 191 หน้า,
ISBN 974-639-106-2

การศึกษาวิจัยพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครปีใดๆ
ประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเปรียบเทียบระหว่างการเมืองเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ
การเมืองเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครว่ามีความแตกต่างกันเพียงใด ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ ความสนใจทาง
การเมือง วิธีการรณรงค์หาเสียง การใช้สื่อสารมวลชนและผลของประชามติ(polls)ที่มีต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของ
ประชาชนกรุงเทพมหานครพื้นที่เขตห้วยขวาง เน้นเฉพาะในคราวการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันที่ 2
กรกฎาคม 2538 และการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร วันที่ 2 มิถุนายน 2539 โดยศึกษาวิจัยเอกสาร และ
การวิจัยภาคสนาม ซึ่งได้ใช้แบบสอบถาม จำนวน 300 ชุด ในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาวิจัย พบว่า พฤติกรรมในการเลือกตั้งทั้งสองระดับในเรื่องเพศ อายุ การศึกษา ความเข้มแข็ง
ในการหาเสียง การติดป้ายคำขวัญสโลแกนรูปแปลกใหม่ ประชาชนเขตห้วยขวางส่วนใหญ่มีความเห็นแตกต่างกัน
สำหรับในเรื่องที่มีความคิดเห็นตรงกันคือ อาชีพ รายได้ ผลจากการตัดสินใจ ความสนใจ ความพอใจ การจัดมติด
มหาชน การสื่อสาร นอกจากนี้ยังมีความเห็นว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีการซื้อเสียงมากกว่าการเลือก
ตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แต่มีความเห็นว่าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีการแก้ไขปัญหาละเอียด ๆ ได้รวดเร็ว
กว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ในการเปรียบเทียบพฤติกรรมการเลือกตั้ง ประชาชนชาวเขตห้วยขวางให้ความสำคัญในการเลือกตั้ง
ระดับชาติ มากกว่าการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น

ภาควิชา ..... การปกครอง .....
สาขาวิชา ..... การปกครอง .....
ปีการศึกษา ..... 2540 .....
ลายมือชื่อผู้สมัคร ..... 9.9.0 .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C731404 : MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD: VOTING BEHAVIOR / GENERAL ELECTION / BANGKOK GOVERNOR'S ELECTION

KRIT JEANGSANG, POL. CAPT. : VOTING BEHAVIOR IN THE GENERAL ELECTION AND THE

BANGKOK METROPOLITAN GOVERNOR'S ELECTION. THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF.

ANUSORN LIMMANEE, Ph.D. 191 pp., ISBN 974-639-106-2

The purpose of the study of Voting Behavior in the General Election and the Bangkok Metropolitan Governor's Election is to analyze and compare the difference in voting behavior of the general public between the general election and the Bangkok metropolitan Governor's election. This study is focused on the differences of social, economic, political interests, election campaign methods, mass communication, and public opinion polls of the Bangkok Metropolitan election in Huay Kwang district. This study also place emphasis on the July 2, 1995 general election, and the June 2, 1996 Bangkok Metropolitan Governor's election. Results of this research were obtained by conducting research on voter questionnaires as well as public opinion polls, utilizing 300 sets of questionnaires.

This research revealed the differences in election behaviors for both levels in Huay Kwang district in the areas of sex, age, education, and the candidates' campaigning efforts prior to the election, to include advitersing medium such as banners, slogans, and signs. The predominant opinions of those polled during this study was found to correlate directly to areas such as occupation, levels of income, personal relationship with particular candidates, voter satisfaction with incumbents and candidates, voter opinion polls, and public awareness of the candidates' campaign issues.

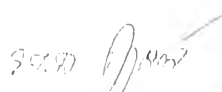
Additionally, the study found that there were more attempts of vote-buying by the candidates during the general election as opposed to the Bangkok Metropolitan Governor's election. Overall, the study also found that the Bangkok city governor's administration was quicker at resolving constituents' issues and concerns than the elected Members of Parliament.

In comparison, those voters polled in Huay Kwang district were found to be more concerned with the general election, than they were with the local district's election.

ภาควิชา.....การปกครอง.....

สาขาวิชา.....การปกครอง.....

ปีการศึกษา.....2540.....

ลายมือชื่อนิติศ..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์และสนับสนุนช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลีम्मณี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำและเสนอแนะข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัย รวมทั้งได้แก้ไขข้อบกพร่องของการวิจัย เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในด้านเนื้อหามากที่สุด และขอกราบขอบพระคุณท่าน รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ ประธานในการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งผู้วิจัยมีความเคารพเสมือนญาติผู้ใหญ่ที่ให้ความเมตตา กรุณามาโดยตลอด และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ ไชยพร กรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้ชี้แนะแนวทางและให้กำลังใจ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นผลสำเร็จ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณหน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องที่ได้ให้ความเมตตาสนับสนุน ช่วยเหลือในการวิจัยในครั้งนี้ อันประกอบด้วย คุณสมศักดิ์ เจตสุรกานต์ คุณประวิทย์ เป็รื่องการ คุณธนลักษณ์ วิภาครีนิมิต คุณอรพินธ์ วินิจผล คุณพนารัตน์ อ่อนแย้ม คุณนิภา ไพโรสิงห์ คุณสุจินนา สกุลพราหมณ์ ร.ต.ท.หญิง ระพีพร รอดหลัก ส.ต.ต.หญิง อติศร วงศ์คำดี และทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจ

สุดท้าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสำเนียง - คุณแม่สะเตียง แจ้งแสง ผู้ให้กำเนิดทั้งสองท่าน ที่คอยดูแล เอาใจใส่ ส่งเสริม และอบรมแก่บุตรอยู่ตลอดเวลา จนทำให้ผู้เป็นบุตรประสบความสำเร็จ ดังปัจจุบัน

ร้อยตำรวจเอกกฤษณ์ แจ้งแสง

5 เมษายน 2541

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

กิตติกรรมประกาศ

บทที่ 1 บทนำ.....	1
สภาพปัญหา.....	1
การเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น.....	3
สถิติการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร.....	4
การเลือกตั้งในระดับประเทศ.....	7
วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	9
สมมุติฐานของการศึกษาวิจัย.....	10
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	11
วิธีการศึกษาวิจัย.....	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	17
ลำดับการเสนอเรื่อง.....	17
คำจำกัดความ.....	18
บทที่ 2 ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียง	
เลือกตั้ง.....	21
แนวทางการศึกษาพฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง.....	21

	หน้า
ทฤษฎีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง.....	31
ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนด.....	31
ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล.....	32
ทฤษฎีระบบ.....	32
ทฤษฎีการตัดสินใจเชิงเหตุผลของ ANTHONY DOWNS.....	33
แนวความคิดเกี่ยวกับประชามติและการสำรวจ	
ประชามติ (โพลล์).....	47
แนวความคิดเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง.....	51
บทที่ 3 ประวัติความเป็นมาของกรุงเทพมหานคร	
และสำนักงานเขตห้วยขวาง.....	55
ประวัติความเป็นมาของกรุงเทพมหานคร.....	55
ประวัติความเป็นมาของสำนักงานเขตห้วยขวาง.....	63
พฤติกรรมการณ์เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านมา	
ที่น่าสนใจ.....	67
บทที่ 4 การวิเคราะห์พฤติกรรมการณ์เลือกตั้ง.....	76
ส่วนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง.....	77
ส่วนที่ 2 ความสนใจในทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง.....	81
ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลและพรรคการเมืองที่ผู้สมัคร	
รับการเลือกตั้งสังกัด.....	84
ส่วนที่ 4 ผลของประชามติ(โพลล์)ที่มีต่อการเลือกตั้ง.....	87

	หน้า
ส่วนที่ 5 วิธีการรณรงค์ในการหาเสียงต่อพฤติกรรมกาเลือกตั้ง...	88
ส่วนที่ 6 การเปรียบเทียบพฤติกรรมกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรกับพฤติกรรมกาเลือกตั้งผู้ว่าราชการกากรุงเทพฯ มหานคร.....	92
การวิเคราะห์เพื่อพิสูจน์สมมุติฐานข้อที่ 1	100
การวิเคราะห์เพื่อพิสูจน์สมมุติฐานข้อที่ 2.....	121
สรุปผลการวิเคราะห์ตามสมมุติฐานข้อที่ 1.....	135
สรุปผลการวิเคราะห์ตามสมมุติฐานข้อที่ 2.....	146
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	156
สรุปพฤติกรรมกาเลือกตั้งผู้ว่าราชการกากรุงเทพฯมหานคร เปรียบเทียบกับกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร.....	158
ข้อพิจารณาและข้อเสนอแนะ.....	169
ข้อเสนอแนะ.....	170
รายการอ้างอิง.....	178
ภาคผนวก.....	185
ประวัติผู้เขียน.....	191

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง.....	79
ตารางที่ 4.2 ความสนใจทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง.....	82
ตารางที่ 4.3 ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลและพรรคการเมืองที่ผู้สมัคร รับเลือกตั้งสังกัด.....	86
ตารางที่ 4.4 ผลของประชามติที่มีต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง.....	88
ตารางที่ 4.5 วิธีการรณรงค์หาเสียงต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง.....	90
ตารางที่ 4.6 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับพฤติกรรมการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร.....	98
ตารางที่ 4.7 แสดงความสัมพันธ์ในเรื่องเพศ กับพฤติกรรมการเลือกตั้ง.....	100
ตารางที่ 4.8 แสดงความสัมพันธ์ในเรื่องอายุ กับพฤติกรรมการเลือกตั้ง.....	102
ตารางที่ 4.9 แสดงความสัมพันธ์ในเรื่องการศึกษา กับพฤติกรรมการเลือกตั้ง.....	104
ตารางที่ 4.10 แสดงความสัมพันธ์ในเรื่องอาชีพ กับพฤติกรรมการเลือกตั้ง.....	106
ตารางที่ 4.11 แสดงความสัมพันธ์ในเรื่องรายได้ กับพฤติกรรมการเลือกตั้ง.....	109

ตารางที่ 4.12	แสดงความสัมพันธ์ในเรื่องความสำนึก กับพฤติกรรมการเลือกตั้ง.....	111
ตารางที่ 4.13	แสดงความสัมพันธ์ในเรื่องความผูกพัน กับพฤติกรรมการเลือกตั้ง.....	114
ตารางที่ 4.14	แสดงความสัมพันธ์ในเรื่องบุคลิกภาพกับพฤติกรรมการเลือกตั้ง...	116
ตารางที่ 4.15	แสดงความสัมพันธ์ในเรื่องประชาชาติกับพฤติกรรมการเลือกตั้ง....	118
ตารางที่ 4.16	แสดงความสัมพันธ์ในเรื่องรณรงค์หาเสียง กับพฤติกรรมการเลือกตั้ง.....	121
ตารางที่ 4.17	แสดงความสัมพันธ์ในเรื่องสื่อสารมวลชน กับพฤติกรรมการเลือกตั้ง.....	123
ตารางที่ 4.18	แสดงความสัมพันธ์ในเรื่องความเข้มข้นในการหาเสียง กับพฤติกรรมการเลือกตั้ง.....	125
ตารางที่ 4.19	แสดงความสัมพันธ์ในเรื่องนโยบายทางการเมือง กับพฤติกรรมการเลือกตั้ง.....	127
ตารางที่ 4.20	แสดงความสัมพันธ์ในเรื่องความสนใจการโฆษณาหาเสียง กับพฤติกรรมการเลือกตั้ง.....	129
ตารางที่ 4.21	แสดงความสัมพันธ์ในเรื่องคำขวัญหรือสโลแกน กับพฤติกรรมการเลือกตั้ง.....	131
ตารางที่ 4.22	แสดงความสัมพันธ์ในเรื่องการหาเสียงรูปแบบใหม่ กับพฤติกรรมการเลือกตั้ง.....	133